

SPIS TREŚCI

PROLOG. PAMIĘĆ JEST LEKARSTWEM	11
RAPOPORT OPOWIADA.....	47
PRZEDMOWA AUTORA.....	51
ROZDZIAŁ I	
Komunikat rządu o spisku lekarzy terrorystów. Sprawy lekarzy zabójców we wcześniejszej historii WCzK i MGB.	55
ROZDZIAŁ II	
Opinia publiczna w przeddzień sprawy lekarzy. Walka z kosmopolityzmem, „służalnością wobec Zachodu” i o priorytety narodowe. Terror w świecie medycznym i poza nim.	69
ROZDZIAŁ III	
I Szpital Miejski. Miejsce i rola anatomopatologii w medycynie.....	97

ROZDZIAŁ IV

Instytut im. Tarasewicza. Aresztowania mikrobiologów.
Ogólna atmosfera w instytucie. Lustracja stanu kadry
naukowej i moje perspektywy..... 109

ROZDZIAŁ V

Zagęszczenie atmosfery politycznej w latach
1951-1952. Pierwsze aresztowania lekarzy profesorów.
Komunikat rządowy z 13 stycznia 1953 roku. Reakcje
za granicą i w ZSRR. Wiece, wybuchy niezadowolenia.
W oczekiwaniu na represje. Paniczny strach przed
medycyną 121

ROZDZIAŁ VI

Zwiastuny mojego aresztowania. Aresztowanie,
rewizja, reakcja środowiska. Łubianka,
pierwsze wrażenia..... 141

ROZDZIAŁ VII

Więzienie. Reżim. Oskarżenia. Szczegóły śledztwa..... 165

ROZDZIAŁ VIII

Zwiastuny końca sprawy lekarzy. Wezwanie na
Łubiankę – 14 marca do generała, a 21 marca
do komisji rządowej. Zdemaskowanie oskarżeń.
Przerwanie śledztwa..... 233

ROZDZIAŁ IX

Zwolnienie. Komunikat rządowy o zamknięciu sprawy
lekarzy. Reakcja w świecie na tę wiadomość. 253

ROZDZIAŁ X

Jak powstała sprawa lekarzy?..... 301

EPILOG	311
--------------	-----

DODATEK

Pierwsi intryganci: anatom, członek Akademii Nauk Medycznych ZSRR W.N. Tierenowski i aspirantka L. Iszczenko.....	313
---	-----

Akademik Lina Stern – życiowe zakręty.....	326
--	-----

Żywa substancja i jej koniec. Odkrycie Olgi Borysowny Lepieszyńskiej i jego los.	355
--	-----

Tak 13 stycznia 1953 r. radziecka gazeta „Prawda” zdecydowała się ujawnić spisek 11 lekarzy, w tym 7 pochodzenia żydowskiego, którzy mieli na zlecenie państw kapitalistycznych niewłaściwie leczyć Stalina i głównych przywódców ZSRR. Aresztowanie tych „żydowskich nacjonalistów burżuazyjnych” dało początek największej i ostatniej z antysemickich prowokacji Stalina.

Jakow Rapoport, radziecki patolog, opisuje te wydarzenia z perspektywy świadka i uczestnika. Oddaje piekielną atmosferę śledztwa w sprawie „spisku lekarzy”, którym kierował sam Józef Stalin, wspomina niezłomnych, ale także i tych, którzy haniebnie zapisali się na kartach historii. Jego zapiski obrazują codzienne życie w dusznym klimacie epoki, fascynująco przedstawiając związki nauki z polityką. Wspomnienia Jakowa Rapoporta nie ograniczają się przy tym do pełnej emocji, relacji ze sprawy „spisku morderców w białych kitlach”. Autor opisuje historyczne tło tej sprawy, przywołuje między innymi takie fakty, jak bunty cholerowe, śmierć Gorkiego czy proces Żydowskiego Komitetu Antyfaszystowskiego.

Ostatnia zbrodnia Stalina to pierwsza w Polsce pełna edycja tłumaczonej na wiele języków książki Jakowa Rapoporta, uzupełniona wstępem córki autora, Natalii.